

De herkomst van de SchuttersreINETTE

De appel in de boomgaard van de Allersmaborg wordt waarschijnlijk ten onrechte SchuttersreINETTE genoemd.

In de boomgaard van de Allersmaborg in Groningen staan enkele stokoude appelbomen waaraan in een ver verleden de naam SchuttersreINETTE is gegeven. De afgelopen decennia is enthout van deze bomen afgenomen en is het ras in het noorden op entdagen en door enkele boomkwekers verspreid. Het is echter onwaarschijnlijk dat het om de oorspronkelijke SchuttersreINETTE gaat.

In de Nieuwe Goesche Courant van 6 september 1880 staat een mededeling over de nieuwe prijscourant van de Boomkwekerijen Gistelles en Eureka van D.J. van der Have in Kapelle (bij Goes). Als bijzonderheid daarvan wordt de nieuwe appel SchuttersreINETTE genoemd. Deze is volgens Van der Have vernoemd naar Dr. E.E. Vleugels Schutters, een arts uit het dorpje Oostland (op Schouwen Duiveland in Zeeland), die de appel als zaailing in een bos had gevonden en aan Van der Have had gegeven om deze met de appel kennis te laten maken en in de handel te brengen. Inderdaad heeft Van der Have de appel in 1886 in de handel gebracht.

In dezelfde krant staat op 25 december 1890 een berichtje van de heer A.C. Ide, directeur van de Van Swieten Tuinbouwschool in Frederiksoord. Hij vermeldt dat hij een boompje heeft besteld, nadat deze variëteit in het Nederlands Tuinbouwblad werd aanbevolen en dat het al na twee jaar vrucht droeg. Hij feliciteert kweker Van der Have met deze nieuwigheid, want zo zegt hij: "de vrucht verdient in alle opzichten aanbeveling. De boom groeit

sterk en is vruchtbaar. De vrucht doet denken aan de gouden reinette, maar zij is groter en niet minder lekker. Alle appels hebben aan de zijkant een mooie rode blos. De appel is eetrijp vanaf november en duurt tot februari.

De verspreiding van de SchuttersreINETTE in Zeeland blijkt ook uit meer dan de honderd marktberichten van Zeeuwse fruitveilingen uit de periode 1900 tot 1940, waarin ze werd geveild.

H. de Greeff noemt in de map 'Onze appels en peren' uit 1906 - 1908 de SchuttersreINETTE geschikt als kroonboom voor het hele land.

In het Nieuwsblad voor Friesland, Hepkema's Courant, van 17 januari 1921 staat dat de SchuttersreINETTE geschikt is als leiboom en eetrijp is van januari tot maart.

In een advertentie van kwekerij Pomona in Gasselte (Drenthe) in de Provinciale Drentsche en Asser Courant van 29 september 1917 wordt de SchuttersreINETTE "heerlijk, goed en reeds nu duurzaam" genoemd. Tot in de jaren dertig adverteert kwekerij Pomona enkele malen met de SchuttersreINETTE; de appel wordt een keer een kleine reinette genoemd. Ook

bleekt dat de verkoopprijs geleidelijk aan lager wordt, vergeleken met vruchten als die van de GoudreNET. De SchuttersreINETTE is dus ook in noordoost Nederland verspreid.

In de jaren twintig is de SchuttersreINETTE enkele malen kort beschreven. Volgens 'Rust Roest', een 'teelthandleiding voor den landman' in Noord-Brabant uit 1922, is ze klein, grauw, zuur en te klein voor de handel. Als synoniem wordt Grauwe Zure Rabauw genoemd en gesteld wordt dat hij mogelijk identiek is aan de Grauwe Zure reinette. De boom wordt zeer gezond en productief genoemd en voldoet op elke grondsoort. De pluktijd is oktober en de appel is eetrijp in januari en februari.

Eenzelfde karakterisering staat in het derde deel van het 'Landbouwboek' van H.W. Roes uit 1923, die zich ook afvraagt of het een synoniem is van de Zure Grauwe ReINETTE. De appel wordt geschikt voor hoog- en halfstam genoemd en voldoet op elke bodem en op elke onderstam.

Er is echter een groot probleem met de SchuttersreINETTE in de boomgaard van de Allersmaborg in Groningen. De verschillende bovenstaande karakterisering spreken van een winterappel met een gebruikstijd van november tot februari. De SchuttersreINETTE van Allersma is slechts kort bewaarbaar. Ze is plukrijp in september en enkele weken te bewaren. Omdat er in de boomgaard van Allersma meerdere bomen van dit ras staan, is het geen zaailingappel. Het zal mogelijk om een ander ras gaan, een vroege reinette, maar geen bewaarappel. Bovendien is de smaakwaliteit naar mijn idee maar erg matig en is ze meer geschikt als moesappel.

Het lijkt erop dat de 'echte' SchuttersreINETTE nog niet is teruggevonden en de appel in de boomgaard van de Allersmaborg een onjuiste benaming heeft.

Tekst Jan Veel, foto Lili Labouchere.